

جایگاه مفهوم شهروندی در نظام برنامه ریزی شهری

کتایون ورشوساز

زهره خزایی

www.ketab.ir

سرشناسه	: ورشوساز، کتایون، ۱۳۵۳-
عنوان و نام پدیدآور	: جایگاه مفهوم شهروندی در نظام برنامه‌ریزی شهری/ کتایون ورشوساز، زهرا خزایی.
مشخصات نشر	: تهران: نشر انتخاب، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۹ ص.
شابک	: ۹۷۸-۷۳۰۳-۶۲۲-۹۷۸-۱
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۵۲] - ۱۵۹.
موضوع	: توسعه پایدار شهری Sustainable urban development شهرهای هوشمند Smart cities شهرسازی -- مشارکت شهروندان City planning -- Citizen participation شهرهای هوشمند -- اسپانیا -- بارسلون Smart cities -- Spain -- Barcelona شهرهای هوشمند -- نوآوری Smart cities -- Technological innovations
شناسه افزوده	: خزائی، زهرا، ۱۳۳۷-
رده بندی کنگره	: HCV9
رده بندی دیویی	: ۹/۳۳۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۶۶۱۳۶۷
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

نشر انتخاب

ناشر کتاب‌های دانشگاهی

جایگاه مفهوم شهروندی در نظام برنامه‌ریزی شهری: کتایون ورشوساز، زهرا خزایی

| حروف‌چینی موسسه مهر | چاپ و صحافی موسسه مهراد |

| چاپ اول ۱۴۰۰ | شمارگان ۱۰۰ جلد |

شابک ۹۷۸-۶۲۲-۷۳۰۳-۹۷۸-۱

حق چاپ محفوظ است

خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری، شماره ۱۲۶، طبقه چهارم

nashreentekhab.com

nashreentekhab@gmail.com

پیشگفتار

مفهوم شهروندی که در نگاه اول از آن به عنوان مقوله دارای ساختار مشخص و وابسته به محیط اطراف یاد می‌شود، اصطلاح پیچیده‌ای است که به معانی ضمنی و صریح چندگونه و پیامدهای بسیاری دلالت دارد. هریک از این معانی به گونه‌ای در بطن خود دربردارنده مفاهیم سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، علمی و تمدنی هستند. همان‌گونه که امروزه اقتصاد سیاسی بین‌المللی - که امور درون جامعه‌ای و روابط بینا جامعه‌ای را تحت تأثیر قرار می‌دهد - شخصیت جهانی پیچیده‌تر و درهم تنیده‌تری به خود گرفته است، آینده اصطلاح شهروندی نیز توجه نظام‌مند بیشتری را به سوی خود جلب کرده است. صحبت از مقوله شهروندی در قالب اصطلاحات پویا و کاربردی آن هم بدون در نظر گرفتن موارد متعدد تقریباً امکان‌پذیر نخواهد بود؛ این موارد عبارت‌اند از: بررسی شخصیت فرد، گفتمان متعاقب مربوط به انسان‌شناسی، مسائل مربوط به جامعه، بنیان‌های روان‌شناختی مربوط به ساماندهی و پویایی گروه، درک میان‌فرهنگی از این موضوع که وقایع جدید چگونه و تا کجا با چنین سرعتی زمان و فضا را پشت سر می‌گذارند و همچنین پی بردن به اینکه مقوله شهروندی در مسیر پیشروی خود به سمت آینده (که همیشه برای حال عادی و بدون تغییر از آن به اشتباه یاد می‌شود) ممکن است چه چیزهایی دربر داشته باشد. این موارد منسجم به همین سؤال از نگاه کلی‌نگری پاسخ می‌دهد که: در مورد برجسب‌های قدیمی راکد در بافت‌های پویایی که بستری ایمن برای مفاهیم و وقایع بی‌سابقه که دربردارنده درک مدرن‌تری در وسعت جهانی‌اند چه اقدامی باید اتخاذ کرد.

ما این بحث را به کمک شفاف‌سازی مقوله سیاسی اقتصادی شهروندی در زمان باستان و همچنین بازآزمایی فرم‌های گوناگون ارزش‌های اخلاقی مربوط به محرومیت بسط می‌دهیم. مواردی که در ادامه به آنها پرداخته می‌شود به ترتیب از نقطه‌نظر یک نظریه‌پرداز کلاسیک‌گرا و دو فیلسوف مبانی اخلاقی بیان می‌گردند. بحث پیش رو به کمک درک مقایسه‌ای از ورودی‌ها، خروجی‌ها و تأثیرات اجتماعی ناشی از سیاست‌های زبانی بر مقوله شهروندی و همچنین پیوند کمتر دیده شده مردم‌گرایی، شخص‌گرایی و سیاست ادامه می‌یابد. گفتنی است سیاست‌های زبانی بر اساس نظریه‌های یک زبان‌شناس و مباحث مربوط به پیوندهای مذکور بر اساس نقطه‌نظرات یک روان‌شناس مطرح می‌شود. سپس به تکامل جنبه‌های نهانی و جزئی شهروندی و افزایش چهار حالت عمده شهروندی که به سرعت در حال گسترش است نگاهی می‌اندازیم که عبارت‌اند از: متمایز، تقسیم، پراکنده و قلمروزدایی شده. برای انجام این کار از مباحث تخصصی یک مورخ، یک محقق مباحث قانونی و اجتماعی که درک محکمی از روابط بین‌المللی

دارد و یک انسان‌شناس باتجربه و یک دانشمند علوم سیاسی دارای تجربه طولانی‌مدت در مطالعه جامعه‌شناختی کلان‌شهرها، کمک می‌گیریم. این کار ما را تشویق می‌کند تا شهروندی دموکراتیک را در جوامع دارای شکاف، بازنگری کنیم؛ معضلی که از طریق رویکردی تطبیقی توسط یک دانشمند علوم سیاسی که همچنین یک انسان‌شناس فرهنگی/سیاسی می‌باشد طرح شده است. در این مرحله می‌توانیم در خصوص حقوق یک «شهروند برای بودن» و «حق شهروندی برای شدن» در «جوامع آزاد» کاوش کنیم، این کار توسط حقوق‌دانان برای به اشتراک‌گذاری یافته‌های تخصصی‌شان با ما، از لحاظ قانونی شرط کمتر یا شرایط بهینه اجتماعی، و تنظیمات لازم برای آن اثر را ارائه می‌کند. و با تبیین احتمال گونه‌ای از شهروندی که منجر به ارائه حالتی از تعلق از طریق انتخاب خود فرد می‌شود نتیجه‌گیری می‌کنیم. که این نتیجه‌گیری با دقت نظر به آینده صورت می‌گیرد.

نگارندگان ۱۴۰۰

فهرست مطالب

۹	فصل اول: شهروندی: قرارداد محض، یا ساختاری جهت اجرا؟
۹	مقدمه
۹	اقتصاد سیاسی شهروندی: دیدگاهی کلاسیک
۱۱	آئین محرومیت
۱۷	فرد گرایی، وحدت گرایی، شیوه حکمروایی
۱۹	شهروندی: عملکردهای گذشته، چشم‌اندازهای آینده
۲۲	شهروندی متمایز، پیچیدگی چندجزئی در سیر تکاملی
۲۳	تقسیم‌بندی شهروندی: مباحث مسلمانان، شهروندان عرب، معماهای دموکرات
۲۵	شهروندی پراکنده، فضای سومی که در جستجوی جایگاه صحیح خود می‌باشد
۲۷	قلمروزدایی شهروندی: شهروندی جهانی
۳۰	دموکراسی در جوامع شکافدار، ترکیبات شهروندی
۳۳	خطرات شهروندی
۳۴	شهروندی به عنوان حالتی از تعلق ارادی
۳۷	فصل دوم: اقتصاد سیاسی شهروندی، چشم‌اندازی کلاسیک
۳۷	مقدمه
۴۳	روشنفکری و نفوذ آن در آمریکا
۴۹	رشد اقتصادی و شهروندی
۵۰	شهروندی در دولتی که در حال توسعه ثروت است
۵۲	رشد اقتصادی و شهروندی: ایالات متحده، امروز و فردا
۵۶	شهروندی در یک وضعیت ثابت مالی